

Чернівецький торговельно-
економічний інститут
Державного торговельно-
економічного університету

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ

Міжнародна науково-
практична конференція

24.05.2024

м. Чернівці

Міністерство освіти і науки України
Чернівецька обласна військова адміністрація
Чернівецька обласна рада
Чернівецька міська рада
Державний торговельно-економічний університет
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Громадська організація «Інститут сучасних інформаційних досліджень»
Університет ім. Стефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)
Вища школа економіки та менеджменту державного
управління (м. Братислава, Словаччина)
Університет ARTIFEX (м. Бухарест, Румунія)
Університет менеджменту безпеки (м. Кошице, Словаччина)
Університет Трансмонтани і Верхнього Дору (м. Віла-Реал, Португалія)
Лодзинський університет (м. Лодзь, Польща)

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**24 травня 2024 року
м. Чернівці (Україна)**

Чернівці
Технопарк

2024

УДК 330:336:364+332.14
Ф59

Ф59 *Фінансово-економічні, соціальні та правові аспекти розвитку регіонів: загрози та виклики* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 24 травня 2024 р. Чернівці : Технодрук, 2024. 432 с. ISBN 978-617-8034-47-4

Весь період з початку повномасштабного вторгнення росії є для українців безперервним часом загроз та викликів абсолютно в усіх сферах економіки нашої країни. Розвиток фінансово-економічної, соціальної та правової сфер у цей непростий час потребує нових підходів та інновацій.

У збірнику досліджено фінансову політику розвитку регіонів України у період воєнного стану. Особливу увагу приділено питанням інформаційної та економічної безпеки розвитку регіонів і проблемам протидії корупції, фінансовим та економічним злочинам. Висвітлено аспекти розвитку обліку, аналізу й аудиту в умовах регіональної інноваційної трансформації соціально-економічних систем. Розглянуто євроінтеграційні процеси в менеджменті, маркетингу та міжнародній логістиці. Для розвитку туризму запропоновано запровадити інновації в готельно-ресторанній сфері.

Розраховано на науковців, фахівців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, які цікавляться зазначеними питаннями.

УДК 330:336:364+332.14

Роботи надруковано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

Підписано до друку 06.05.2024 р.

ISBN 978-617-8034-47-4

© ЧТЕІ ДТЕУ, 2024
© Технодрук, 2024

Кифяк Олександр, Кифяк Василь ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ ПРИКОРДОННОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ВІЙНИ	261
Рошко Наталія, Калинович Андрій ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	264
Урсакий Юлія РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО НАВЧАННЯ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	268
Хитрова Ольга МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ	271
Чаплінський Юрій ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА	275
Чичун Валентина УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ЗМІНАМИ – НЕОБХІДНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	278
Шимко Алла КОБРЕНДИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ БРЕНДІВ	282

*СЕКЦІЯ IV. Інформаційна та економічна безпека
розвитку регіонів*

Joukes Veronika, Gonçaves Hermínia, Pirra António ERASMUS+ PROJECT LEARNVIL AS DRIVING FORCE FOR LOCAL DEVELOPMENT IN THE RURAL VILLAGE VILA MARIM (PORTUGAL)	286
Senfeng Zheng, Koblianska Inna SUCCESSFUL BUSINESS STRATEGIES IN THE TIME OF DIGITAL TRANSFORMATION	290
Біленчук Петро, Малій Микола СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КІБЕРЗАГРОЗАМ У СУЧАСНОМУ ЕЛЕКТРОННОМУ СВІТІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА СВІТОВИЙ РІВЕНЬ	293
Витоптова Вікторія АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ	296

Олександр Кифяк, д.е.н., доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
Василь Кифяк, д.е.н., професор,
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ ПРИКОРДОННОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Зростання геополітичної та економічної нестабільності у світі та агресивна війна росії актуалізує питання пошуку шляхів забезпечення стійкості соціально-економічного розвитку регіонів України. Зарубіжні та українські науковці розглядають стійкість економіки регіону через призму резилієнтності (життєздатності, шокостійкості, опору внутрішнім та зовнішнім кризовим явищам, а також спроможності економіки відновлюватися та виходити на якісно нову траєкторію розвитку). Так, зокрема, науковці Оксфордського та Кембриджського університетів James Simmiea та Ron Martinb зазначають, що інтерес до стійкості виник частково, принаймні як реакція на конкретні надзвичайні події та потрясіння, які спонукали до дуже певних типів відповіді державної політики, та стверджують, що важливим для довгострокового успіху регіональної економіки є здатність промислових, технологічних, трудових та інституційних структур регіону адаптуватися до мінливих конкурентних, інноваційних і ринкових умов та протистояти цим викликам [1].

Далі автори виокремлюють чотири концептуальних основи для побудови еволюційного підходу до регіональної економічної стійкості та адаптації:

- узагальнений дарвінізм (підкреслює різноманітність, новизну та відбірковість);

- теорія залежності від шляху (фокусується на історичних безперервних шляхах, шляхах «блокування» і створення нового шляху);

- теорія складності (підкреслює самоорганізацію, біфуркації та адаптаційний ріст);

- панархія (чітко пов'язує цикли стійкості та адаптивності).

Щодо транскордонної співпраці та її впливу на резилієнтність економіки прикордонного регіону, то Marcela Şlusarcius вважає, що економічний розвиток і хороша співпраця громад у транскордонному просторі може відігравати важливу роль і займати вагоме місце в транскордонній політиці через місцеві та національні потреби безпеки. Транскордонна територія має сильний потенціал: міжнародний ринок; конкурентоспроможність капіталу, товарів, праці та послуг [2, с. 403].

Для прикордонних територій «транскордонне співробітництво може допомагати у нівелюванні негативних наслідків існування кордонів і подоланні негативів, які випливають з периферійного розташування прикордонних регіонів» [3, с. 145].

В умовах війни в Україні перебіг соціально-економічних процесів у регіональній системі характеризуються диспропорційністю та неоднозначністю. Проте наявність у прикордонного регіону достатніх ресурсів виходу з кризового стану та транскордонна співпраця відіграють значну роль в ефективному функціонуванні економіки регіону, визначаючи її резилієнтність та сталий розвиток.

На основі аналізу стану соціально-економічного розвитку Чернівецької області, як прикордонного регіону, для визначення стійкості та впливу транскордонного співробітництва на резилієнтність економіки регіону пропонуємо використовувати такі показники:

- валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення (тис. грн);

- частка іноземних інвестицій з прикордонних територій сусідніх країн в основний капітал на душу населення від ВРП (%);

- кількість створених спільних підприємств у транскордонному просторі;

- доходи консолідованого бюджету регіону на душу населення (тис. грн);
- обсяг інновацій (млн грн);
- обсяги експорту/імпорту (млн грн);
- рівень безробіття (%);
- середньомісячна номінальна зарплата (тис. грн) та ін.

Такий набір показників, що може використовуватися при оцінці резилієнтності прикордонної території, відображає як стан соціально-економічного «імунітету» регіону до зниження впливу фактору війни, так і його здатності відновлюватися, ефективно використовуючи при цьому транскордонну співпрацю.

З метою підвищення вагомості впливу транскордонної співпраці на резилієнтність економіки прикордонного регіону в умовах війни, необхідно виокремити пріоритетні напрями, обґрунтувати стратегічні цілі та підходи до використання транскордонного співробітництва у процесі планування соціально-економічного розвитку регіону як основи економічної стійкості та розвитку інтеграційних процесів.

Таким чином, транскордонна співпраця може стати найбільш ефективною формою інтеграційної взаємодії та сприяти підвищенню резилієнтності економіки регіону, що дозволить враховувати специфіку потреб населення прикордонних територій, задіяти адміністративні можливості регіональної та місцевої влади, залучити до міжнародного співробітництва середній і малий бізнес, якому важче вийти на міжнародний ринок.

Список використаних джерел:

1. James Simmie and Ron Martinb (2009). The economic resilience of regions: towards an evolutionary approach. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society* 1–17. URL: <file:///C:/Users/Principle-2/Downloads/The20economic20resilience20of20regions20towards20an20evoultionary20approach.pdf> (дата звернення 02.04. 2024 р.).

2. Slusarciuc, Marcela (2017) : Milestones for the resilience of the crossborder regions. *Centre for European Studies, Iasi*, Vol. 9, Iss. 3, pp. 401-422.

3. Чучка І. М. Вплив транскордонного співробітництва на розвиток національної економіки. *Актуальні проблеми економіки* №5 (155), 2014. С. 143–151.

Oleksandr Kyfyak, Doctor of Economic Sciences,
Associate Professor,
Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi
Vasyl Kyfyak, Doctor of Economic Sciences, Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

CROSS-BORDER COOPERATION - A WAY TO INCREASE THE RESILIENCE OF THE REGION'S ECONOMY IN THE CONDITIONS OF WAR

A set of indicators that can be used in assessing the resilience of the border area is defined and reflect both the state of the region's socio-economic "immunity" to the reduction of the influence of the war factor, and the ability of the region's economy to recover, effectively using cross-border cooperation. It is recommended to consider cross-border cooperation as one of the most effective forms of integration interaction, which can contribute to increasing the resilience of the region's economy.

Наталія Рошко, к.е.н.,
Андрій Калинович, здобувач доктора філософії,
ПВНЗ «Буковинський університет»,
м. Чернівці

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЕКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Управління підприємством у воєнний стан – це складний і багатогранний процес, який потребує від керівництва та працівників гнучкості, стійкості та готовності до швидких змін. Кожне підприємство має свої особливості і має самостійно адаптуватися до нових умов, використовуючи доступні ресурси та можливості. Сьогодні керівникам, які управляють суб'єктами господарювання, особливу увагу потрібно приділяти таким сферам, як витрати, операції, ціноутворення, інвентаризація, маркетинг та робота з персоналом, а саме оцінці продуктивності